KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 17.12.2019 r.
COM(2019) 641 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Roczne sprawozdanie monitorujące z wdrażania programu wspierania reform strukturalnych za 2018 r.

{SWD(2019) 442 final}

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Roczne sprawozdanie monitorujące z wdrażania programu wspierania reform strukturalnych za 2018 r.

WPROWADZENIE

Od 2017 r. Komisja Europejska zarządza **programem wspierania reform strukturalnych**, który stanowi specjalny program dysponujący budżetem w wysokości 222,8 mln EUR[1], którego celem jest wspieranie państw członkowskich w opracowywaniu i wdrażaniu reform instytucjonalnych, administracyjnych i pobudzających wzrost gospodarczy.

Reformy strukturalne są, ze względu na swój charakter, **procesami złożonymi**, a ich projektowanie i wdrażanie wymaga na każdym etapie wysoko specjalistycznej wiedzy i umiejętności. W niektórych państwach członkowskich zdolność do zainicjowania i wdrażania reform strukturalnych jest często niewystarczająca i nie pozwala sprostać wyzwaniom administracyjnym, gospodarczym i społecznym, z jakimi one się wiążą.

Celem programu wspierania reform strukturalnych jest pomoc państwom członkowskim w **sprostaniu tym wyzwaniom** oraz **wzmocnienie ich zdolności** do przygotowywania i wdrażania reform pobudzających wzrost gospodarczy, do wzmocnienia instytucji publicznych i administracji oraz poprawy procesów zarządzania, a także poprawy wydajności i odporności gospodarki i całego społeczeństwa. Program zmierza do udoskonalenia spójności oraz poprawy konkurencyjności, wydajności, zrównoważonego wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy i inwestycji.

Niniejsze sprawozdanie zawiera przegląd **wsparcia finansowanego w ramach cyklu programu wspierania reform strukturalnych na 2018 r.** Opisano w nim proces wyboru i realizacji projektów oraz przedstawiono wyniki osiągnięte do tej pory w projektach zrealizowanych w ramach programu wspierania reform strukturalnych w 2017 i w 2018 roku. Opisano w nim również proces wyboru i wdrażania środków wsparcia finansowanych z dobrowolnych transferów na rzecz programu wspierania reform strukturalnych przez Grecję i Bułgarię[2].

WDRAŻANIE PROGRAMU WSPIERANIA REFORM STRUKTURALNYCH W 2018 R.

Rok 2018 był drugim rokiem realizacji działań w ramach programu wspierania reform strukturalnych. Podobnie jak w pierwszym roku, okazało się, że istnieje **duże**

[1] Budżet ten wzrósł, gdy pierwotne rozporządzenie w sprawie programu wspierania reform strukturalnych (UE) 2017/825 (Dz.U. L 129 z 19.5.2017, s. 1) zostało zmienione (rozporządzeniem (UE) 2018/1671, Dz.U. L 284 z 12.11.2018, s. 3).

[2] Oprócz budżetu programu wspierania reform strukturalnych art. 11 rozporządzenia w sprawie jego utworzenia oraz art. 25 i 59 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 w sprawie wspólnych przepisów umożliwiają finansowanie programu poprzez dodatkowe dobrowolne wkłady państw członkowskich ze środków przeznaczonych na pomoc techniczną z inicjatywy państw członkowskich w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFSI). W 2018 r. dwa państwa członkowskie (Grecja i Bułgaria) dokonały dobrowolnych transferów na rzecz programu wspierania reform strukturalnych (C(2018) 3748 final i C(2018) 5435 final).

zapotrzebowanie na program od państw członkowskich – **24 państwa członkowskie** złożyły **444 wnioski o wsparcie**, a ich **kwota szacowana jest na pięć razy więcej, niż wynosi dostępny budżet programu wspierania reform strukturalnych na 2018 r.**

Przy badaniu wniosków o wsparcie w ramach programu wspierania reform strukturalnych w 2018 r., Komisja **dokonała ich oceny pod kątem zasad i kryteriów** określonych w rozporządzeniu w sprawie tego programu. Na tej podstawie wybrano **146 wniosków z 24 państw członkowskich**.

Podział wybranych wniosków według głównych obszarów polityki był następujący:

- **24 %** w dziedzinie administracji skarbowej i zarządzania finansami publicznymi;
- **23 %** na wzrost i otoczenie biznesowe (w tym klimat i środowisko);
- **21 %** w dziedzinie rynku pracy, edukacji, zdrowia i polityki społecznej;
- **21 %** w dziedzinach związanych z zarządzaniem i administracją publiczną; oraz
- **11 %** w dziedzinach związanych z usługami finansowymi i dostępem do finansowania.

Zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami pierwszeństwo w finansowaniu przyznano wnioskom, które umożliwiały **szybkie zapewnienie wsparcia i szybkie wdrożenie reform na miejscu**, oraz wnioskom dotyczącym **określonych celów, które miały przynieść znaczące rezultaty na miejscu**.

93 % wniosków wybranych do finansowania w ramach programu wspierania reform strukturalnych z 2018 r. odnosi się bezpośrednio do priorytetów strategicznych UE:

- **55 %** związanych jest z wdrażaniem reform w odpowiedzi na **wyzwania wskazane w procesie europejskiego semestru** (zalecenia dla poszczególnych krajów i sprawozdania krajowe);
- **29 %** związanych jest z **realizacją priorytetów Unii** (unia rynków kapitałowych, jednolity rynek cyfrowy, unia energetyczna i klimat itd.);
- **6 %** dotyczy **wdrażania prawa Unii**; a
- **3 % – realizacji programów dostosowań gospodarczych UE**.

Pozostałe 7 % wiąże się z wdrażaniem przez państwa członkowskie własnych reform.

Do dnia 30 listopada 2019 r. zakończono już **30 %** projektów wsparcia na rzecz reform realizowanych w ramach programu wspierania reform strukturalnych na 2018 r. (z wyłączeniem dobrowolnych przesunięć na podstawie art. 11 rozporządzenia w sprawie programu wspierania reform strukturalnych), a **70 %** nadal realizowano w terenie.

Największa część **środków wsparcia** ma na celu:

- poprawę procesów w administracji podatkowej i poprawę przestrzegania przepisów podatkowych (13 %);
- intensyfikację programów kształcenia i szkolenia (9 %);
- cyfryzację administracji publicznej (8 %);
- zwiększenie wydajności i skuteczności sektora publicznego (8 %);
- poprawę dostępności, wydajności i odporności systemów opieki zdrowotnej (7 %);
- rozwój krajowych i transgranicznych rynków kapitałowych (5 %).

POSTĘPY W ODNIESIENIU DO CELÓW PROGRAMU

Drugi rok wdrażania pokazuje, że program wspierania reform strukturalnych może wnieść **znaczący wkład** we wsparcie organów krajowych państw członkowskich w ich dążeniach do **określenia i pokonania pewnych strukturalnych niedociągnięć** utrudniających opracowanie i wdrożenie reform.

Przykładowo program pomógł w **dokonaniu przeglądu obecnych procedur stanowienia prawa** (np. przyjęcia nowej ustawy o zarządzaniu przedsiębiorstwami państwowymi), **wskazaniu słabych punktów oraz przedstawieniu zaleceń dotyczących usprawnień** (np. zaleceń dotyczących sposobu ustalania obiektywnych kryteriów rekrutacji, oceny pracy i awansu sędziów). Program przyczynił się również do **poprawy zdolności państw członkowskich do określania bardziej efektywnych procesów i metod** (np. poprzez opracowanie oceny jakości szkolenia nauczycieli) lub do postępów na drodze do **skuteczniejszego zarządzania zasobami ludzkimi** (np. poprzez zapewnienie konkretnych inicjatyw przejściowych związanych z zarządzaniem talentami, strategicznym zarządzaniem zasobami kadrowymi i tworzeniem silniejszej kultury innowacyjności w służbie publicznej).

Działania wybrane i realizowane w ramach programu wspierania reform strukturalnych na 2018 r. mają również na celu zapewnienie europejskiej wartości dodanej. Polega to na **komplementarności względem innych programów** i polityk na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym **oraz synergii z nimi** lub na ich wkładzie w **propagowanie wzajemnego zaufania i współpracy** między państwami członkowskimi będącymi beneficjentami a Komisją. Działania mają również umożliwić opracowanie i wdrożenie rozwiązań dotyczących wyzwań krajowych, a także mają pozytywny wpływ na **wyzwania o charakterze transgranicznym lub ogólnounijnym**. Jako przykłady, można podać następujące środki wsparcia:

- środki wspierające mające **pomóc w zidentyfikowaniu wąskich gardeł przy wdrażaniu Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego** (EFMR);
- środki wsparcia mające na celu **zapewnienie zgodności z unijnym prawem ochrony środowiska**;
- wymiana **najlepszych praktyk** z państwami członkowskimi, które pomyślnie wdrożyły **przeglądy wydatków publicznych w tych samych obszarach polityki**, co wnioskujące państwo członkowskie;
- wsparcie dla **trzech różnych państw członkowskich** w reformie systemu opieki zdrowotnej, której celem jest rozszerzenie zakresu i skuteczności programów badań przesiewowych w kierunku raka jelita grubego w celu zmniejszenia liczby zachorowań na raka.

Chociaż zilustrowanie ostatecznych skutków reform[3], które państwo członkowskie wprowadziło przy pomocy środków wsparcia przewidzianych w ramach programu wspierania reform strukturalnych, nie należy do zakresu niniejszego sprawozdania, możemy stwierdzić, że **program wspierania reform strukturalnych jest na dobrej drodze do osiągnięcia swojego celu ogólnego**.

Środki wsparcia wdrożone w ramach pierwszych dwóch rund programu wspierania reform strukturalnych (w 2017 i 2018 r.) **przyczyniają się do opracowywania**

[3] Zgodnie z art. 16 rozporządzenia w sprawie programu wspierania reform strukturalnych Komisja przedstawia niezależne sprawozdanie z oceny śródokresowej zawierające informacje na temat osiągnięcia celów programu, efektywności wykorzystania zasobów oraz europejskiej wartości dodanej programu, a także na temat dalszej adekwatności celów i działań.

i wdrażania reform instytucjonalnych, administracyjnych i pobudzających wzrost gospodarczy.

Spośród projektów zrealizowanych zarówno w 2017 r., jak i w 2018 r. 123 już przyczyniło się do osiągnięcia konkretnych rezultatów, takich jak:

- nowa publiczna strategia audytu wewnętrznego;
- zalecenia dotyczące określenia obiektywnych kryteriów rekrutacji, oceny i awansu sędziów;
- internetowe, przyjazne dla użytkownika narzędzia dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w państwach członkowskich, które pomagają MŚP lepiej orientować się w obowiązujących przepisach i ich przestrzegać;
- kompleksowe ramy informacyjne dla krajowego organu regulacyjnego w dziedzinie gospodarki wodnej;
- przygotowanie i przyjęcie przepisów ustawowych i wykonawczych oraz wdrożenie narzędzi przyczyniających się do jakości, dostępności i długoterminowej stabilności budżetowej systemów opieki zdrowotnej i długoterminowej;
- wdrażanie reform edukacyjnych opartych na mentoringu, szkoleniu i wzbogaconym materiale audiowizualnym;
- zalecenia mające pomóc w przeprowadzeniu przeglądu wydatków publicznych na środki farmaceutyczne w leczeniu ambulatoryjnym;
- wdrożenie śródokresowej strategii podatkowej; oraz
- opracowanie średniookresowej strategii dla banku rozwoju.

WNIOSEK

W drugim roku wdrażania programu odnotowano **wzrost zapotrzebowania na program ze strony państw członkowskich, z których 24** złożyły **444 wnioski o wsparcie** (w 2017 r. tylko 16 państw członkowskich złożyło 271 wniosków o wsparcie w ramach programu wspierania reform strukturalnych).

Ogólnie rzecz biorąc, pierwsze 2 lata wdrażania programu wspierania reform strukturalnych wykazały, że może on pomóc organom krajowym w identyfikowaniu i usuwaniu strukturalnych słabości i „wąskich gardeł" przy opracowywaniu i wdrażaniu reform. Dowodem na to jest **szereg konkretnych przykładów wyników i działań następczych podejmowanych przez rządy**.

Chociaż środki wsparcia mają przyczynić się do procesu reform, **skuteczne działania następcze w zakresie rzeczywistego wdrożenia reform pozostają jednak prerogatywą państw członkowskich będących beneficjentami pomocy**.

W nadchodzących latach Komisja będzie nadal monitorowała wykorzystanie środków wsparcia oraz wdrażanie reform instytucjonalnych, administracyjnych i pobudzających wzrost gospodarczy.